16.9.2025

## Eduskunnan sivistysvaliokunnalle kirjallinen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta (HE 62/2025 vp)

Palvelualojen työnantajat (Palta) ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä. Palta on EK:n suurimpia jäsenliittoja ja edustamme noin 2 500 palvelualoilla toimivaa jäsenyritystämme. Uudet yritykset ja työpaikat syntyvät yksityisiin palveluihin ja ala tarvitsee pelkästään eläköitymisen seurauksena 21 000 uutta osaajaa vuosittain. Palvelualojen henkilöstöstä on yli 50 % korkeakoulutettuja. Tällä hetkellä suurin osa uusista työperusteista oleskeluluvista haetaan palvelualan työnantajille ja ETA-alueen ulkopuolisten työntekijöiden määrä on yli kolminkertaistunut alalla vuodesta 2007. Viime vuosina ulkomaalaistaustaisten osuus yksityisissä palveluissa on noin 8 % eli 65 000 työllisistä. Työperäisen maahanmuuton sujuvuus, suomalaisen työelämän ja yhteiskunnan veto- ja pitovoima ovat yksityisten palvelualojen tulevaisuudelle kriittisen tärkeitä.

### Esityksen tavoitteet ovat ristiriidassa ehdotettujen kiristysten kanssa

Petteri Orpon hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia pysyvän oleskeluluvan myöntämisen edellytyksiin. Ehdotus pidentäisi vaadittavaa oleskeluaikaa, tiukentaisi kielitaitovaatimuksia sekä tarkentaisi työhistoriaan ja toimeentuloon liittyviä vaatimuksia. Ehdotettujen muutosten tavoitteena on kannustaa kotoutumiseen ja antaa näkymä tulevaisuudesta suomalaisessa yhteiskunnassa.

Palta pitää tervetulleena esityksiä, joilla kannustetaan kotoutumiseen, kielenoppimiseen sekä uudistuksia, joilla nopeutetaan Suomessa korkeakoulututkinnon suorittaneiden pysyvää oleskelulupaa. Kuitenkin hallituksen esityksessä ehdotetut pysyvän oleskeluluvan kiristystoimet ovat ristiriitaisia Suomen tarvitsemien kansainvälisten huippuosaajien veto- ja pitovoiman näkökulmasta. Toteutuessaan kiristystoimet tulevat lisäämään jo maassa olevien kansainvälisten osaajien epävarmuutta ja poismuuttohaluja sekä laskemaan Suomen kiinnostusta osaajien kohdemaana. On myös ongelmallista, että maassaoloehdon pidentymisen seurauksena yhä useampi kansainvälinen osaaja olisi pidempään ”epävarmuusvyöhykkeellä” ja 3/6 kuukauden työnhakuajan piirissä. Suomen tavoittelemista huippuosaajista kilpailevat muutkin maat ja Suomen asema tässä kilpailussa tulee heikkenemään pysyvään oleskelulupaan liittyvien lisääntyvien epävarmuustekijöiden seurauksena.

Palta ei voi kannattaa hallituksen esitystä sellaisenaan. **Palta vetoaa sivistysvaliokuntaa kiinnittämään omassa lausunnossaan hallintovaliokunnalle huomioita seuraaviin korjausta vaativiin kohtiin:**

1. Hallituksen esitys asettaa ammattikorkeakouluista valmistuvat perusteetta eriarvoiseen asemaan muista korkeakouluopinnoista valmistuneiden kanssa. Palta ehdottaa Sivistysvaliokuntaa lausunnossaan korjaamaan hallituksen esitystä siten, että pysyvän oleskeluluvan voisi jatkossa saada ilman opiskelun jälkeistä oleskeluaikaa, jos on suorittanut Suomessa ylemmän tai alemman korkeakoulututkinnon sekä hankkinut riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon (A2).

2. Toteutuessaan esitys tulee lisäämään maahanmuuttajien kielikoulutusten kysyntää, joka tarkoittaa kieliopinto- ja kielitestausmahdollisuuksien lisäämistä sekä näihin suunnattujen resurssien turvaamista. Tällä hetkellä sekä kielikoulutukseen että kielitestaukseen pääsy ovat

Palvelualojen työnantajat PALTA ry
Eteläranta 10, 6.krs, PL 62, 00131 Helsinki
Y-tunnus 0773798-8

palta.fi
+358 20 595 5000
info@palta.fi

ruuhkautuneet ja päiväpainotteiset toteutukset sopivat huonosti jo työelämässä oleville. Palta ehdottaa sivistysvaliokunnalle ongelman huomioimista omassa lausunnossaan.

**Esityksen eriarvoistaa perusteettomasti korkeakouluopiskelijoita**

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi erityissäännös Suomessa ylemmän korkeakoulututkinnon, jatkotutkinnon tai alemman yliopistotutkinnon suorittaneille. Pykälä olisi uusi. Tällöin Suomessa suoritetun tutkinnon lisäksi hakijalta ei vaadittaisi tiettyä vuosissa laskettavaa oleskeluaikaa. Erityissäännös koskisi ylempiä korkeakoulututkintoja ja jatkotutkintoja sekä alemmista korkeakoulututkinnoista yliopistotutkintoja. Ammattikorkeakoulututkinnoista hyväksyttäisiin vain ylemmät tutkinnot. Lisäksi henkilöltä vaadittaisiin kehittyvää suomen tai ruotsin kielen taitoa.

Palta pitää ehdotusta pysyvästä oleskeluluvasta tervetulleena. Palta kuitenkin huomauttaa, että ehdotetussa muodossa esitys eriarvoistaa räikeästi ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kansainväliset opiskelijat. Ammattikorkeakoulututkinnon suorittanut kansainvälinen opiskelija ei saisi tulevaisuudessa oleskelulupaa suoraan opintojen päätyttyä samalla tapaan kuin yliopistossa opiskelleet. Ehdotus ei noudata myöskään kansallisesti säädettyä virallista tutkintojen viitekehystä vaan huomioi ainoastaan osan viitekehyksen 6 –tason tutkinnosta. Linjaus on ristiriitainen, koska käytäntönä yleisesti on, että ammattikorkeakoulututkinto ja esimerkiksi yliopiston kanditutkinto ovat lähtökohtaisesti samanarvoisia esimerkiksi lakisääteisten kelpoisuusvaatimuksien ja alempaa tutkintoa mahdollisesti seuraavien opintojen kohdalla.

Palta korostaa, että ammattikorkeakoulututkinnot valmistavat asiantuntijoita (esim. insinöörejä, tradenomeja, restonomeja, sairaanhoitajia) suoraan työvoimapulasta kärsiville aloille. Viime vuosien tilastot osoittavat, että ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneista kansainvälisistä opiskelijoista noin kaksi kolmasosaa jää opintojen jälkeen Suomeen (töihin tai jatko-opintoihin). Hallituksen esityksen esitöissä on tunnistettu, että ”*vuosi tutkinnon suorittamisen jälkeen tarkasteltuna yliopistotutkinnon suorittaneet ovat Suomessa työllistyneet huonommin kuin ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet. Lisäksi AMK-tutkinnon suorittaneiden työllistyminen on parantunut samanaikaisesti, kun yliopistotutkinnon suorittaneiden on junnannut paikallaa”*. Onkin ristiriitaista, että hallitus haluaa horjuttaa ammattikorkeakouluista valmistuneiden kiinnittymishaluja Suomalaiseen yhteiskuntaan rakentamalla eriarvoistavaa pysyvän oleskeluluvan käytäntöjä. Lisäksi Palta muistuttaa, että ammattikorkeakoulujen Suomeen jäävät kansainväliset opiskelijat tukevat kansallisesti tavoittelemaamme koulutustason nostoa.

Palta ehdottaa Sivistysvaliokuntaa lausunnossaan korjaamaan ehdotusta siten, että pysyvän oleskeluluvan voisi jatkossa saada ilman opiskelun jälkeistä oleskeluaikaa, jos on suorittanut Suomessa ylemmän tai alemman korkeakoulututkinnon sekä hankkinut riittävän suomen tai ruotsin kielen taidon (A2).

**Kielen oppimiseen ja kielikokeisiin tulee olla tosialliset mahdollisuudet**

Palta pitää hallituksen kotimaisten kielten oppimiseen tähtääviä tavoitteita oikeansuuntaisina, mutta huomauttaa että kielen opiskeluun tulee olla myös tosiasiallisia mahdollisuuksia. Valitettavasti hallitus on leikannut toistuvasti kotoutumisen resurssointia, jolla on myös rahoitettu

16.9.2025

kieliopetuksen tarjontaa. Jotta opiskelu olisi mahdollista myös työssä oleville, niin ajasta ja paikasta riippumattoman kielenopiskelun tarjontaa tulee voimakkaasti lisätä. Sama koskee kielitestien tarjontaa, joihin pääsy on tällä hetkellä ruuhkautunut.

Nykyään korkeakoulut tarjoavat vapaaehtoisia kieliopintoja kansainvälisille opiskelijoille, mutta silti kotimaisten kielten osaamispuutteet ovat merkittävin työllistymisen este kansainvälisille opiskelijoille. On suoranainen huijaus houkutella Suomeen opintonsa itse kustantavia ulkomaisia opiskelijoilta ja maalailla valmistumisen jälkeen työllistymistä, jos Suomen ja Ruotsin kielen oppimiseen ei ”tiukasti ohjata” osana tutkinnon suorittamista. Tähän ratkaisuna Palta on ehdottanut, että valvova ministeriö säätää korkeakouluille rahoitusehdon tai tavoitesopimustason, jonka mukaan jokaiseen kansainväliseen tutkinto-ohjelmaan tulee sisällyttää tutkinnon opintopisteitä kerryttävä etenevä kotimaisten kielten opiskelu heti opintojen alusta. Opintojen päätyttyä kansainvälisellä opiskelijalla olisi saavutettuna työllistymistä tukeva kehittyvä kotimaisten kielten taso.

Kunnioittavasti,

Palvelualojen työnantajat Palta ry

Tatu Rauhamäki
Johtaja, elinkeinopolitiikka

Milka Kortet
Johtava asiantuntija, elinkeinopolitiikka